
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

רפואת המשפחה - שנה ו' - 96851

תאריך עדכון אחרון 09-11-2020

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: רפואה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: עין כרם

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר רוחמה להמן-ווייס

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: lehmann_r@mac.org.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ד' 13:00-14:00

מורי הקורס:

פרופ אמנון להד,
ד"ר רוחמה להמן-וייס,
ד"ר עופר גנץ,
ד"ר אמאני זעיתר

תאור כללי של הקורס:

הסבב ברפואת משפחה הוא רוטציה בת שבועיים המהווה הזדמנות להיחשף לטיפול בחולים בהקשר אמבולטורי. במסגרת זו נלמד את המאפיינים הייחודיים למעקב וטיפול ארוך טווח, להתייחסות כוללנית לבעיות המטופל ולמתן טיפול תוך התייחסות רחבה להקשר המשפחתי והקהילתי של המטופל. כמו כן, סבב זה הוא הזדמנות להכיר באופן בלתי אמצעי את מערכת הבריאות הקהילתית בישראל וכן התנסות קלינית במתן טיפול בתחומי הרפואה המונעת.

מטרות הקורס:

1. הכרת מחלות שכיחות ברפואת המשפחה, הגדרת מחלה וחולי והיכרות עם עקרונות המעקב אחר מחלות כרוניות.
2. תרגול מיומנויות ריאיון ותקשורת מתקדמות והבנה כיצד ניתן לעשות שימוש בקשר שנוצר עם המטופל ומשפחתו ככלי עבודה טיפולי.
3. הבנת החשיבות של רפואה ראשונית מקצועית לטיפול בחולה הבודד, משפחתו, ההקשר שלה כחלק מתוך מערכת הבריאות הישראלית והשמירה על הרצף הטיפולי-קהילה - בית חולים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. מתן טיפול והערכה ראשוניים למחלות שכיחות כפי שהוגדר בקוריקולום
2. מתן ייעוץ ברפואה מונעת
3. ניהול ריאיון רפואי תוך שימוש בכלים מתקדמים בתקשורת.

דרישות נוכחות (%) :
80%

- שיטת ההוראה בקורס: 1. הרצאות
2. לומדות ללמידה עצמאית
3. הוראה קלינית במרפאות

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. רפואה מונעת -
- בדיקות סקר לממאירויות
- טיפול בהיפרליפידמיה
- חיסונים בילדים

-
- חיסונים למבוגרים
  - הדרכה לפעילות גופנית
  - הפסקת עישון
  - הורדת משקל

- 2. טיפול במחלות כרוניות-
  - סכרת- סיבוכים ועקרונות טיפול
  - יל"ד - עקרונות טיפול וסיבוכים
  - מיגרנה
  - אי ספיקת הלב
  - אוסטאוארטריטיס
  - אלרגיה
  - מחלת לב איסכמית
  - אסטמה
  - COPD

- 3. הגישה לבעיות סומטיות-
  - כאבי ראש כרוניים
  - סחרחורת
  - חולשה
  - חרדה
  - דכאון

- 4. מחלות אקוטיות-
  - דלקת גרון
  - Upper respiratory infection
  - דלקת ראות
  - כאבי בטן
  - זיהום בדרכי השתן
  - כאב גב תחתון
  - כאב פרקי או חבלה
  - דלקת אוזניים חריפה
  - פריחות ודלקות עוריות
  - חום בילדים

חומר חובה לקריאה:

1. רפואה מונעת

- הנחיות קליניות, קידום בריאות ורפואה מונעת, המלצות כח המשימה הישראלי, בעריכת פרופ' חוה טבנקין, פרופ' אמנון להד
https://www.ima.org.il/userfiles/image/clinical_09_preventive.pdf

עמודים:

8-6- מבוא

- 13-רפואה מונעת מלידה עד גיל שנתיים.
- 16- רפואה מונעת מגיל 6-2.
- 19- רפואה מונעת מגיל 7-12.
- 22- רפואה מונעת מגיל 13-19.
- 28- רפואה מונעת מגיל 20-39.
- 34-רפורה מונעת מגיל 40-64.
- 41- רפואה מונעת מגיל 65 ומעלה.
- 42-49- המלצות ליישום הנחיות לקידום בריאות ורפואה מונעת במרפאה ראשונית.
- 59-65- לוח חיסוני השגרה בילדות, בית ספר ומבוגרים.
- 112-131 נזקי העישון והדרכים למניעה וגמילה
- 136-141 איתור מוקדם ממאירות שד ומעי גס.
- 193-199 אלימות במשפחה.

• טיפול בהיפרליפידמיה

□ ההנחיות הישראליות לטיפול בהיפרליפידמיה <http://www.ias.il.org/pdf/hyperlipidemia2014>

2. טיפול במחלות כרוניות

• סוכרת - עקרונות טיפול וסיבוכים

□ *Standards of Medical Care in Diabetes – 2020 Abridged for Primary Care Providers Clinical Diabetes 2020 Jan; 36(1): 14-37*

https://www.researchgate.net/publication/338084198_Standards_of_Medical_Care_in_Diabetes-2020_Abridged_for_Primary_Care_Providers

• יל"ד - עקרונות טיפול וסיבוכים

□ יתר לחץ דם בישראל אבחנה, טיפול ואיזון | ספר הנחיות 2019
<http://www.ish.org.il/images/hbp-guides2019.pdf>

□ הנחיות קליניות - ניטור לחץ דם אמבולטורי (ABPM) בעריכת דר' אדאורדו פוחרני, דר' עידו בן-דב, 2017

https://www.ima.org.il/userfiles/image/Ne81_niturLachatzDam.pdf

□ *2018 ESC/ESH Guidelines for the management of arterial hypertension European Heart Journal, Volume 39, Issue 33, 1 September 2018, Pages 3021-3104*
<https://academic.oup.com/eurheartj/article/39/33/3021/5079119>

• אי ספיקת לב

□ *2016 ESC Guidelines for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure: The Task Force for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure of the European Society of Cardiology (ESC)*

Developed with the special contribution of the Heart Failure Association (HFA) of the ESC

European Heart Journal, Volume 37, Issue 27, 14 July 2016, Pages 2129-2200
<https://academic.oup.com/eurheartj/article/37/27/2129/1748921>

• אוסטאוארתריטיס

□ Osteoarthritis BMJ Best Practice
<https://bestpractice.bmj.com/topics/en-us/192>

• אלרגיה

□ נזלת כרונית קווים מנחים קליניים
https://www.ima.org.il/userfiles/image/clinical_57_nazelet.pdf

• מחלת לב איסכמית

□ Stable Ischemic Heart Disease BMJ Best Practice
<https://bestpractice.bmj.com/topics/en-us/148>

• אסתמה

□ GINA - Global Initiative for Asthma, pocket guide
- https://ginasthma.org/wp-content/uploads/2020/04/Main-pocket-guide_2020_04_03-final-wms.pdf

• COPD

□ GOLD - Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease
- https://goldcopd.org/wp-content/uploads/2020/03/GOLD-2020-POCKET-GUIDE-ver1.0_FINAL-WMV.pdf

3. הגישה לבעיות סומטיות ונפשיות

• כאבי ראש כרוניים

□ Guideline for Primary Care Management of Headache in Adults; Canadian Family Physician Vol 61: August 2015 <http://www.cfp.ca/content/61/8/670.full.pdf>

• סחרחורת

□ Dizziness: Approach to Evaluation and Management; American Family Physician. 2017 Feb 1;95(3):154-162.
<https://www.aafp.org/afp/2017/0201/p154.html>

• חולשה ועייפות

□ Fatigue: an overview. Rosenthal TC, Majeroni BA, Pretorius R, Malik K. American Family Physician. 2008 Nov 15;78(10):1173-9.
<https://www.aafp.org/afp/2008/1115/p1173.html>

□ קווים מנחים לבירור וטיפול בעייפות ברופאה ראשונית

https://www.ima.org.il/userfiles/image/clinical_27_tired.pdf

• דיכאון וחרדה

□ Overview of Depression; BMJ Best Practice
<https://bestpractice.bmj.com/topics/en-us/1083>

• פיברומיאלגיה

□ הנחיות קליניות - טיפול בתסמונת הפיברומיאלגיה
http://www.rheumatology.org.il/Fibromyalgia_guidelines2013.pdf

4. מחלות אקוטיות

• דלקת גרון

□ אבחון וטיפול בדלקת לוע חדה הנגרמת על ידי (Streptococcus A Group) GAS בילדים
https://www.ima.org.il/userfiles/image/clinical_88_DaleketLoaHada.pdf

□ Group A Streptococcal (GAS) Disease; CDC Center for Disease Control and Prevention
<https://www.cdc.gov/groupastrep/diseases-hcp/strep-throat.html>

• דלקת דרכי אוויר עליונות

□ *Current Concepts in Adult Acute Rhinosinusitis*, Ann M. Aring MD, Miriam M. Chan, PharmD, *American Family Physician*. 2016 Jul 15;94(2):97-105.
<https://www.aafp.org/afp/2016/0715/p97.html>

• דלקת ריאות

□ *Community-Acquired Pneumonia in Adults: Diagnosis and Management*; *American Family Physician*. 2016 Nov 1;94(9):698-706.
<https://www.aafp.org/afp/2016/1101/p698.html>

• כאבי בטן אקוטיים

□ *Evaluation of Acute Abdominal Pain in Adults*, Sarah L. Cartwright MD, Mark P. Knudson MD, MSPH, *American Family Physician*. 2008 Apr 1;77(7):971-978
<https://www.aafp.org/afp/2008/0401/p971.html>

• זיהום בדרכי השתן

□ *Dysuria: Evaluation and Differential Diagnosis in Adults*; Thomas C. Michels MD MPH, Jarret E. Sands DO, *American Family Physician*. 2015 Nov 1;92(9):778-788.
<https://www.aafp.org/afp/2015/1101/p778.html>

• כאב גב תחתון

□ הנחיות קליניות - מניעה וטיפול בכאבי גב תחתון, ערוך ע"י פרופ' שמואל רייס, פרופ' אמנון להד
https://www.ima.org.il/userfiles/image/clinical_34_lowerback.pdf

• *Noninvasive Treatments for Acute, Subacute, and Chronic Low Back Pain: A Clinical Practice Guideline From the American College of Physicians*; *Annals of Internal Medicine*. 2017;166(7):514-530

- <http://annals.org/aim/fullarticle/2603228/noninvasive-treatments-acute-subacute-chronic-low-back-pain-clinical-practice#>

• דלקת אוזניים חריפה

□ הנחיות קליניות - איבחון וטיפול בדלקת אוזן תיכונה חדה בילדים
https://www.ima.org.il/userfiles/image/clinical_25_ear.pdf

• פריחות ודלקות עוריות

□ Amanda Almon MD et al Common Skin Rashes in Children, Am Fam Physician.
2015 Aug 1;92(3):211-216.
<http://www.aafp.org/afp/2015/0801/p211.pdf>

• חום בילדים

□ הנחיות קליניות - הורדת חום בילדים

https://www.ima.org.il/userfiles/image/clinical_38_lowerfever.pdf

□ Evaluation of fever in infants and young children. Am Fam Physician
2013 Feb 15; Vol. 87 (4), pp. 254-60
<https://www.aafp.org/afp/2013/0215/p254.html>

חומר לקריאה נוספת:

Primary Care Medicine, Allan H Goroll, sixth Ed.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %

השתתפות 40 %

הגשת עבודה 20 %

הגשת תרגילים 20 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 20 %

הערכת מדריך

מידע נוסף / הערות:

הערכת הקורס כוללת הערכה של המדריך ברפואת משפחה.
יש לבצע את כל מטלות החובה בקורס.